

פרוטוקול מס' 49

מישיבת ועדת העבודה, מיום א' י' בתמוז תשל"ד
(30 ביוני 1974) שעה 13:00

נכחו:

חברי הועדה:

- היו"ר - ש. א. אלמוזלינו
- א. מויאל
- ס. ארידור
- ל. דיציאן

מוזמנים:

- י. כפלאווי - יועץ משפטי, משרד העבודה
- מ. לויין - יועץ משפטי, מוסד לבטוח לאומי
- אל"מ א. שריד - משרד הבטחון
- ד. בן-חורין - קרן ההשואה
- ש. לינדר - ג'זבר הבטוח הלאומי
- צב"ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
- דס"נ ז. כספי - משרד האוצר
- סד שאלחיאל

מזכיר הועדה:

י. שזמרון

רשם:

"חבר המתרגמים"

סדר-היום:

חוק שירות מלואים (תגמולים)
(תקון מס' 8) תשל"ד - 1974.

1098.

(14/7) 7.7.74

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

אני פותחת את הישיבה. אנחנו נמשיך היום בדיון שלנו על חוק שרות מלואים. אנחנו למעשה את הקריאה הראשונה ואישור של סעיפים רבים עשינו ביום חמישי. נשאר לנו למעשה לעבור על הנוסח החדש של סעיף 4 וסעיף 10. הוספתם עוד שני סעיפים וכן ישנו גם סעיף 1. מאחר וביום חמישי נציג משרד הבטחון לא היה, היום הוא ישנו והייתי מבקשת אם יש לו משהו לומר בקשר להצעת החוק נשמע זאת ברצון רב.

א. שריד:

אני הייתי רוצה להתייחס רק לשתי נקודות. נקודה אחת שהוחלט שאיש מלואים יהיה זכאי במקום ל-3 לירות ל-5 לירות, והדבר השני הוא לגבי שכר המינימום. לגבי ה-5 לירות למעשה כשדנו במטכ"ל מתוך כל מיני שקולים ונמוקים החלטנו להמליץ לשנות שחיל מלואים יקבל במקום חצי לירה ליום בגמר השירות יקבל 3 לירות. בנושא הזה זה לא יהיה אולי מתאים מצדי לדבר הזה כך שזו לא שאלה של התנגדות של אכ"א, אבל פשוט לא היתה לי שהות להביא את זה בפני אותם גורמים שהחליטו לגבי השינוי הזה. לכן אם אתם לא מסכמים היום אני הייתי מבקשת שתיתן לי אפשרות שהיום או מחר נדחה את זה ונביע את עמדתנו הסופית. אני שמעתי שלאוצר יש דעה משלו אבל מבחינתנו, המלצה שלנו, הייתי רוצה לבדוק את זה עוד פעם במטכ"ל ונראה אם תהיה לנו התנגדות בנושא הזה.

לגבי הנושא השני של המינימום שינתן למשרתים במלואים אנחנו המלצנו וזה גם נדון בהנהלת קרן השוואה, ולמעשה שם זה סוכם, ששכר המינימום יהיה כפי שהוא היום לפי התשלום המשפחתי. זאת אומרת, שנשוי פלוס שניים יהיה זכאי לקבל 950 לירות, נשוי פלוס אחד - 825 לירות ונשוי ללא ילדים או רווק - 700 לירות. אני חושב שהקביעה הזאת צריכה להישאר כפי שנקבעה. אני יודע שהיו הסתייגויות לגבי הנושא הזה ונדמה לי שהתקבלו פה החלטות בנושא. בכל אופן, יש בידי הסיכום של קרן השוואה שקרן השוואה מוכן לשאת אפילו בתשלומי ההפרשים אם האוצר יתנגד. סוכם להמליץ על שעור המינימום לפי אפשרות ב' ואפשרות ב' אומרת להשאיר את הסכומים כפי ששילם צה"ל אשר יהיו בתקופת עד שתוספת היוקר תדביק אותם. "סוכם להמליץ על שעור המינימום לפי אפשרות ב', דהיינו להשאיר את הסכומים כפי ששילם צה"ל ואלה יהיו בתקופת עד שתוספת היוקר תדביק את שעורי המינימום הנ"ל. אם האוצר לא ירצה לכסות את ההפרש שבין המינימום היסודי לבין הסכומים כפי ששילם צה"ל תכסה הקרן בעצמה את ההפרש". היות וישוב כאן גם חבר נוסף של הנהלת הקרן והוא היה נוכח.

מ. לוי:

כאן יש טעות בהבנת הדבר. שם המושג מינימום זה לא המינימום מהתגמול. מדובר על תקופת ביניים, היות ולא רצו להוריד באו ואמרו - בינתיים תמשיכו לשלם מה שהצבא ישלם עד שזה יגיע למחצית השכר הממוצע ואז יעברו בהגדרה הקיימת היום בחוק של מחצית השכר הממוצע. אולי הפרוטוקול איננו משקף כי הוא בקיצור אבל מה שאנחנו קבענו כאן קבענו את זה לא רק לתקופת מעבר. דובר פה רק על מעבר, אמרו שהיות והשכר הממוצע ידביק תוך חצי שנה או שלושת-רבעי שנה וכשזה ידביק זה יכלל במושג של המינימום הקיים בחוק כיום, לפני התקון.

אם מותר לי אני רוצה להגיד משהו. קודם כל אני אצטט גם מה שהנציג שלי שהיה שם, שאגב ממחר הוא מחליף אותי בתפקיד הזה, אנחנו המלצנו

לפני הנהלת הקרן ועוד לפני הישיבה שלא יכול להוצר מצב שחייל שהיה ביוני קיבל כך וכך ואחר כך הוא נקרא פעם שניה בספטמבר ויקבל פחות. אגב, מדובר פה באוכלוסיות מאד מאד קטנות ולכן גם הנהלת הקרן חשבה לנכון להמשיך בנושא הזה. ההצעה שהיתה ואני מצטט אותך כאן, בן חורין, שכתוב פה כך - כיום המינימום על פי החוק הוא 640 לירות. כבר בהתחלה, בדיון הראשון שהיה להנהלת הקרן כשאני השתתפתי אמרתי שלא יכולים להוריד עכשיו פחות מ-700 לירות, זה המינימום האפשרי. דהיינו מחצית השכר הממוצע במשק בחודש אפריל. היות וצה"ל שילם מקדמות בסכומים העולים על המינימום הנ"ל יש צורך לקבוע שיעור מינימום של תגמול לפי מחצית השכר בהתחשב בתוספת היוקר, אולם בסוגיה זאת קיימות שתי אפשרויות: אפשרות אחת היא להשאיר את הסכומים ששולמו על ידי צה"ל רק לגבי אלה ששרתו ביוני והמשיכו לשרת ברציפות גם לאחר ה-30. זה למעשה בחוזר מזכירות הפיקוד העליון כבר הוצאנו את זה כי זה היה בלתי הגיוני לחלוטין. אפשרות שניה היא להשאיר את הסכומים כפי ששילם צה"ל ושיהיו בתקפם עד שתוספת היוקר תדביק אותם.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו: עכשיו אני רוצה למסור לכם זאת:

ביום חמישי היה דיון וכאן היה מר גפני מאגף התקציבים ואנחנו קבלנו החלטות פה-אחד בועדה, גם אופוזיציה וגם קואליציה, בשני הנושאים הללו. הנושא הראשון היה העניין של הכלכלה, מ-3 ל-5 לירות. ישב כאן מר גפני והוא לא קיבל כל כך את ההצעה. האופוזיציה הציעה 10 לירות, הצעת הפשרה שלי היתה 5 לירות, בסוף סיכמנו פה אחד שלא האופוזיציה מסתייגת ולא הממשלה מסתייגת. אם מקבלים שני הצדדים, גם האופוזיציה וגם הממשלה, ואין הסתייגות מאף צד אני משתוממת היום לשמוע שרוצים לעשות רביזיה בעניין זה.

י. ארידור: מי רוצה? מישהו מחברי הועדה רוצה לשנות את זה?

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו: אני לא מדברת על חברי הועדה. לממשלה יש זכות לבקש שיהיה דיון חוזר בעניין זה והועדה סוברנית להחליט אם היא מקיימת דיון חוזר בנושא הזה או לא מקיימת. יש לה גם זכות להסתייג.

מר שאלחיאלי: אני רוצה להעיר כמה הערות. ב-1.3.1974 סוכם על העלאת שכר חיילי חובה, שהוא בעצם זה שצריך להיות מקביל לאותן 3 או 5 או 10 לירות שישולמו לחיילי המלואים מעבר לשכרם הרגיל, כדמי הוצאות שלו. סוכם על העלאת שכר החובה מ-42 ל-75 עד 87 לירות בהתאם לדרגות, כאשר ההבדלים בין הדרגות הם לא משמעותיים, זה לירה בדרגות הנמוכות ומעט יותר אצל הקצינים. 75 לירות שכר לטוראי. המשמעות של ה-75 לירות האלה הם קצת יותר מאחר וחייל בסדר יש לו גם מספר הטבות שהוא יכול לקנות איזה סל של מצרכים בעוד כ-15 לירות, כך שזה מגיע לסביבות 100-90 לירות דמי כיס לחודש. לחייל המלואים הוצע 90 לירות בכוונה שהסכום הזה יהווה פחות או יותר אותה קומפנסציה למערך ההוצאות שיש לו בשהותו במלואים. אם היום אתם תבואו ותחליטו על העלאת הדבר הזה ל-5 או 10 או כמה שזה לא יהיה משמעות הדבר שחייל המלואים יקבל פי שניים מאשר חייל החובה ולפי דעתי זה לא יכול להחזיק מעמד, או שיעלו את שכר חיילי החובה פי שניים, לאחר שהעלנו אותו במרץ, או שיהיה עוות משווע בין חיילי המלואים וחיילים בחובה. חייל שיש לו את מלוא השכר בבית נוחנים

לו כפול ממה שנותנים לחייל סדיר, כאשר לו אין שום תוספת מעבר לזה. זו הנקודה הבסיסית.

הייתי רוצה להמליך את זה גם על המשמעות התקציבית. המשמעות התקציבית של כל לירה כזאת שאנחנו מוסיפים, ואני מדבר על כל לירה, היא 10-12 מיליון לירות במצב רגיעה לשנה. בזמני חרום זה 90-130 מיליון לירות. צריך לחשוב על כך שזה מצטרף גם לשכר הרגיל שאדם מקבל בתנאים רגילים.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

כל אותם הנמוקים עמדו בפני הועדה ביום חמישי, כאשר עסקנו בנושא הזה. עסקנו גם בעלות, שזה צריך להסתכם בכך וכך מיליונים, וגם הנמוקים האחרים שאתה העלת אותם. חשובתנו הייתה שבכל זאת למשרת במלואים יש הוצאות שאינן לחייל סדיר. יש לו משפחה ואם הוא נמצא בבית ואם לא ההוצאה קיימת והוא מוציא הוצאות לדברים רבים בזמן שרותו במלואים אשר חייל רגיל לא עושה זאת. הוא קונה הרבה מאד דברים ומוציא מכספו. ניקח זאת בחשבון ואל נבוא לעשות השוואה בין החייל בסדיר ובין המשרת במלואים. העול עכשיו של המשרתים במלואים הוא עול כבד מאד, הם נקראים עכשיו לעתים די מזומנות, אפילו לא מספיקים להתאושש במשך חודש-חודש וחצי והם נקראים שוב לתקופה של עוד חודש וחצי או חודשיים. תקחו את זה בחשבון. מה בכל זאת הציעו להם? מה זה חמש לירות היום, מה יכולים לקנות בחמש לירות היום? על כל זה החלפנו דברים באותה ישיבה וההצעה שאיחדה את כולם הייתה ההצעה של 5 לירות ואז גם הממשלה ויתרה על ההסתייגות שלה. אם הממשלה חרצה להסתייג אז שתעשה זאת, אנחנו לא נשנה את ההחלטה עכשיו. בועדה אין מי שיאמץ את ההסתייגות של הממשלה ואין מי שיעשה זאת בשבילה. זה נחקל פה-אחד בועדה. איש לא מציע דיון חוזר בועדה והועדה גם לא רוצה לשנות את החלטתה. אני גם אמרתי שחברי הכנסת שהציעו 10 לירות הורידו את ההסתייגות שלהם בתנאי שזה יהיה פה-אחד ובתנאי שהממשלה איננה מסתייגת. אם הממשלה מסתייגת הם חוזרים להסתייגות שלהם.

אותי מצערת מאד העובדה שאנחנו

לא ידענו את כל האינפורמציה הזאת וחבל שאתם לא הייתם ביום חמישי. אני הייתי זאת שהעליתי את זה בקשר לשכר המינימום, את כל ההשערות שאתה העלת על זה שמשרת עד סוף יוני וממשיך בשרות שלו מה דינו וכך על זה שיגמור את השרות שלו ביוני או באוגוסט ויקרא שוב בספטמבר. בתקופה הזאת אם יש לו שני ילדים הוא מקבל 950 לירות ואילו בספטמבר כאשר הוא יקרא לשרת הוא יקבל 792 לירות על פי ההצעה שהתגבשה בועדה. אנחנו לא ידענו שבקרן ההשוואה היו דעות מהסוג הזה.

מ. לוי:

בקרן ההשוואה לא הייתה דעה אלא הדברים לא הוצגו בצורה הנכונה.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

עוד נקודה שאנחנו עמדנו עליה, הצעת האוצר כפי שגפני הביא

אותה לפה אמרה שהם רצו שאנחנו אמנם נקבע בינתיים 700 לירות וה-700 לירות הללו יהיו בסיס גם באפריל 1975 ולזה אנחנו התנגדנו. אמרנו שאם הבסיס היום הוא 700, בבקשה, תתרגמו את ה-700 לכמה שהם מהווים מהשכר הממוצע במשק. אמרתם לנו אז שהיום הם מהווים 55%. אמרנו שאם ה-700 הם 55% היום אז ב-1975 כשיעלה השכר הממוצע גם זה צריך לעלות. היה ויכוח וקיבלו את ההצעה שלנו שאת ה-700 של היום יתרגמו לכמה שהם מהווים מהשכר הממוצע במשק ואנחנו לא מוכנים לקבל שהיום יקבעו 50%

מהשכר הממוצע במשק ואז כביכול תהיה הקפאה מסוימת על ה-700 עד ל-1 באפריל 1975. לא קיבלנו ובזה הם הלכו לקראתנו. לגבי נשואים ובעלי ילדים נתקבל על דעתה של הועדה, מתוך שקול סביר שיש להוסיף להם עבור הילדים אותה התוספת שניתנת לילדי עובדים במסגרת הבטוח הלאומי, דהיינו עוד 46 לירות לכל ילד, שני ילדים - 92 לירות. אנחנו הבטחנו 11 ג' וזה לא הולך באופן אוטומטי. במידה שיש השלומים לתוספת יוקר ויהיו באוגוסט או ביולי או עוד פעם בינואר, זאת אומרת, כל פעם שתשולם תוספת יוקר זה יחול גם עליהם. עמדה השאלה אם הסכום של הילדים יהיה כלול וגם הוא יחוייב בתוספת היוקר, נאמר לנו שבדרך כלל לגבי השכירים הסכום שמשולם לילדים לא חל עליו חשולם תוספת יוקר והראיה לכך שאת הסכום הזה מעדכנים במוסד לבטוח לאומי מדי פעם בפעם באשור ועדת העבודה של הכנסת לאור השינויים שחלים ביוקר המחיה ותשלום תוספת היוקר. האמת היא שהפער שיהיה בין הסכום ששולם לזה שיש לו שני ילדים - 950 לירות לבין הסכום שהוא יקבל היום - 792, הפער הוא גדול.

אבל ישנו עוד סעיף, במידה ונחזור

לתקופת חרום כפי שהיתה ישנו סעיף 12 בהצעה הכחולה אשר הוא בא לתת סמכות לשר העבודה בהתייעצות עם שר האוצר ובאשור ועדת העבודה של הכנסת לקבוע בתקנות נסיבות ותנאים שבהם ישולם התגמול בשעור מוגדל לכלל המשרתים במלואים או לסוגים מהם, ללא הגבלה של זמן ולתקופה מוגבלת. זאת אומרת, הדברים הללו ניתנים בתקופות מסוימות, במידה ויראו שזו תקופה ארוכה אז יוכלו להגדיל את סכומי המינימום הללו באישור ועדת העבודה של הכנסת. אני קיבלתי את ההצעה הזאת של מר גפני והיא התקבלה על דעת כל הועדה, אמנם לא בלב קל אבל ראיתי בה דבר סביר ומתקבל על הדעת כי אי אפשר עכשיו לבוא ולהכניס לחוק במסגרת שרות המלואים כדבר מינימום את העניין של 950 לירות. לתקופה קצרה זה לא נורא אבל להכניס את זה בחוק לתקופת רגיעה זה יותר מדי. לגבי תקופת חרום ישנו סעיף שנותן את האפשרות להגדיל. התקופה שאלה אנו מתכוונים בחוק היא תקופה של רגיעה, תקופה רגילה כפי שהיה לפני מלחמת יום הכיפורים.

ב-1 ליולי זה יהיה 870 לירות
לפחות עם 11 ג', תהיה העלאה של

מ. לוי:

10% לפחות.

אם כך הבה נקרא את אותם הסעיפים
לפי בקשתה של הועדה, שהוא נתקבל,

הי"ר - ש. א. אלמוזלינו:

ונראה אם הנוסח עונה על מה שאנחנו רצינו.

אני אחייחם רק לאותם הסעיפים

מ. לוי:

שנשארו עומדים בתלויים. בסעיף

הגדרות, אחרי ההגדרה של שכר ממוצע, הבאנו הגדרה נוספת - מינימום התגמול וכפי שאני אגב ציינתי, הפעם זה לא רק יחול לגבי לא-עובדים אלא לגבי גם עובדים וגם עצמאים שהכנסתם היא יותר נמוכה מאותו מינימום התגמול. מינימום התגמול זה 55% השכר הממוצע בצרוף פיצוי בשעור כאמור בסעיף 11 ג' לחוק הבטוח - אם למשרת במלואים ילדים אף בצרוף סכום השווה לקיצבת ילדי עובדים לפי לוח ב' לחוק הבטוח בעד הילד הראשון והילד השני. צרוף הפיצוי כאמור יעמוד בחקפו עד 31 במרץ שלאחריו, כיון שאז השכר הממוצע יגדל. זה מה שעשינו גם לגבי בטוח נכות ולגבי סוגים אחרים, לגבי 11 ג' שזה בא לעדכן את הקיצבה אף שחל השינוי ב-1 באפריל וזה משתקף אוטומטית כבר על השכר הממוצע שבמשק.

כיום אנחנו עומדים ב-55% מהשכר

הממוצע. שכר ממוצע הוא מוגדר לפי הפורמולה הקיימת בחוק הבטוח הלאומי,

שזה משתנה כל ראשון באפריל ואז מביאים בחשבון את כל המרכיבים של ההתיקרות. אבל היות ומדובר באוכלוסייה חלשה והיות וצבור העובדים מקבל את הפיצוי בצורה מעודכנת אז בא סעיף 11 ג' גם בבטוח לאומי, בכל ענפי הבטוח, בא לעדכן את זה ואומר - ברגע שיש לך הסכם על התיקרות שלם באותו השיעור, תעלה את הקיצבאות באותו השיעור גם כפי שהועלתה תוספת היוקר או הפיצוי בעד התיקרות. אותו עקרון החלנו כאן אחרת היה נוצר מצב שאדם יקבל מיד את תוספת היוקר וכשיגיע לתאריך הקובע אז הוא יקבל שוב. יולם אם רוצים אפשר בעצם לוותר על זה כאן. זאת אומרת, כיון שאני לא מסתפק ב-55% אני מוסיף ל-55% גם את ההגדלה הנובעת מהאמור בסעיף 11 ג', אז יוצא שבאמצע השנה אני מגדיל כדי לעדכן, ב-31 למרץ אני צריך להוריד את העדכון ואז זה משתקף כבר בשכר הממוצע, אחרת יצא 55% של השכר הממוצע ועל זה אצטרך עוד להוסיף את כל התוספות של 11 ג'. זה בחוק הבטוח הלאומי.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

מדוע אני עוררתי את השאלה?
אנחנו עוררנו אותה גם לגבי קיצבאות הזיקנה והשאיירים כאשר החלנו עליהם את 11 ג' ואז אני אמרתי גם כן שיוצא מצב שאנחנו קובעים את ה-55% והוא יקבל את תוספת היוקר, יתכן שתהיה תוספת יוקר גם בינואר, אנחנו נגיע ל-1 באפריל 1975, ויכול להיות שכאשר יתחילו לעדכן את הסכום הסופי שהגיע אליו לאחר התוספות הללו שהוא קיבל אותן אולי ליותר מאשר השכר הממוצע במשק, שיהיה ב-1 באפריל 1975. נשאלת השאלה - האם אתה תתחיל להוריד לו את מה שהוא הגיע אליו או שצריך להכניס סעיף בחוק אשר יקבע שאתה בכל מקרה לא תוריד? אני עוררתי את השאלה הזאת גם לגבי הבטוח הלאומי. אם הוא הגיע ב-1 באפריל 1975 לסכום שהוא יותר מאשר ה-55% מהשכר הממוצע במשק אז תגיד לו שהוא לא יוכל לקבל יותר. אני רוצה להבטיח את זה שלמה שהוא הגיע את זה הוא יקבל. את ההסכמה לכך קיבלנו ממר גפני ורשמנו אותה לפנינו לגבי קיצבות זיקנה ולגבי התוספות של הילדים אבל לגבי הנושא הזה זה לא רשום באף מקום וכדאי שפעם תתקנו את החוק כדי שהוא יבטיח את הדבר הזה.

מ. לוי:

לגבי בטוח לאומי זה הוסכם ואנחנו קיבלנו את זה באופן עקרוני אבל לגבי קרן ההשוואה השאלה היא אם פה אנחנו נהיה חלוצים לפני שנעשה זאת בבטוח לאומי. כעקרון אנחנו מסכימים, האפשרות הזאת היא מאד נדירה אבל השאלה היא האם אנחנו רוצים לפרוץ דרך כשבבטוח לאומי הדבר עדיין לא נעשה. שם הבעיה היא הרבה יותר משמעותית מאשר בקרן ההשוואה. אני מציע שנעשה את זה בעת ובעונה אחת, גם בבטוח לאומי וגם בקרן ההשוואה. אפשר אולי להגיד שבאפריל הוא לא יקבל פחות מאשר במרץ. בבטוח לאומי אנחנו נביא כמה תקונים בקרוב, עשינו צירקולציה תקון מספר 16 אז לאור ההערה אמנם הדבר נשכח, זה אני מודה, אנחנו נכניס את זה כדבר דחוף. זאת אומרת, יש לקוות שתוך חודש-חודשיים זה יגיע לשולחן ועדת העבודה. ארנון גפני אמר את זה ואנחנו הסכמנו לזה וצריך לתת לזה רק ביטוי בחוק. השאלה היא רק אם אנחנו כאן נפרוץ ובביטוח לאומי לא נכתוב אז יהיה דבר והיפוכו. אנחנו אמצנו את זה כקו וברגע שנתקן בבטוח לאומי אז בעת ובעונה אחת נחקן גם בקרן ההשוואה, שלא יהיו שני מישורים שונים. אני מציע שנחכה עוד, ננחה בהתאם לזה כפי שהתחייב אדון גפני בשעתו ואני מקווה שתוך חודש-חודשיים נוכל להביא את התקונים בשניהם.

י. ארידור:

אני לא מבין, אתה אומר שבין כך תעשה את התקון בבטוח לאומי, אז מדוע אי אפשר לחקן את זה עכשיו? מה זה מפריע אם זה יהיה קודם?

מ. לוינ:

אני אגיד לך מה שזה מפריע, כיון
שאם במקום אחד כתוב ובמקום שני

לא כתוב, אנחנו הרי משלמים גם מ-1 לאפריל שנה זו, הבעיה איננה רק
לגבי ה-1 באפריל 1975, אנחנו ממשיכים לשלם מה שהיה במרץ, אני לא רוצה
ליצור בקרן ההשוואה מצב שהוא שונה מהבטוח הלאומי אבל אם אתם תעמדו
על כך בבקשה, זו לא בעיה עקרונית אצלנו. כעקרון אמצנו את זה והשאלה
היא של טכניקה של חקיקה. אם במקום אחד שהוא יחסית שולי לעומת בטוח
לאומי, ששם גימלאות הן לאורך תקופה ארוכה. השאלה אם אתם מעוניינים
בזה או לא.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

אני אם כן מציעה לחברים שאת התקון
בחוק יעשו יחד עם הבטוח הלאומי,

אבל זה רק אם הדבר יהיה בעוד חודש-חודשיים. אני פה אומרת שאנחנו
רושמים בפנינו את ההודעה של הממשלה שכאן יונהג על פי העקרון שהתקבל,
שנוהגים על פיו במוסד לבטוח לאומי לגבי קיצבאות הזיקנה ולגבי שאירים,
דהיינו במידה שכל התוספות אשר משתלמות במשך השנה על פי סעיף 11 ג'
יביאו למצב כזה שהסכום שמשלם בסופו של דבר יעלה על הסכום שנקבע כשכר
ממוצע במשך לא יופחת הסכום שלו. כשיהיה הדיון על החוק אני אציע
שהתוספת הזאת לא תילקח בכלל בחשבון כחשוב בשכר הממוצע במשך אחרת מה
הוא הרוויח מזה?

מ. לוינ:

הרי השכר הממוצע הוא דינמי, הוא
יעלה בצורה דרסטית ב-1 לאפריל

1975.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

נכון, מי שקיבל 700 והוא יגיע
עם התוספות שהוא קיבל אותן ל-800

או 870 ואם 55% של השכר הממוצע במשך, של 1400, יהיה נניח 840 אז יש
לו 30 לירות יותר מאשר 55% מהשכר הממוצע במשך. אז נניח שימשיכו לשלם
לו 30 לירות יותר ולא יורידו לו את זה אבל כאן יוצר מצב שהוא קצת
מסובך. מצד אחד אתה מצמיד את הבסיס לשכר הממוצע במשך ו-55%, מצד
שני התוספת הזאת שנוספה לו במשך השנה של 30 לירות היא תמשיך להשתלם.
עכשיו, במשך השנה הנוספת יהיו עוד תוספות יוקר ואז התוספת הזאת תמשיך
מצד אחד להיות בסיס של שכר ממוצע במשך ומצד שני ימשיך להיות תוספת
שהיא תגדל על השכר הממוצע במשך. נשאלת השאלה האם אתם לא צריכים
למצוא את הדרך החוקית לעדכן מבחינה זאת את הבסיס של הקיצבה שאתם
מצמידים אותה לשכר הממוצע במשך ואת התוספת הזאת להוסיף על הבסיס.
אני מדברת פה מבחינה עקרונית. כיון שכך תצטרכו לנהל שני חשבונות.
אם כך, אנחנו גם בנקודה זאת אומרים שרושמים לפנינו את הודעת הממשלה
בעניין זה שתוך חודשיים היא תביא תקון לחוק אשר יבטיח את הדברים שאמרת
אותם לעיל.

מר בן-חורין, פורסם בעתון שהיחה

לך שיחה עם ההסתדרות בקשר לנושא של שרות מלואים ושם התעוררה שאלת
תוספת היוקר. אנחנו את ההסתדרות לא שמענו בנושא הזה כך שאולי אתה
תדווח לנו על כך.

ד. בן-חורין:

היו שאלות ובירורים והבהרות כיצד
הקרן היום משלמת וכיצד היא מפצה

אנשים בתקופה שבה יש דהירה כזו במחירים. הוסבר שלמעשה התשתית היא
תמיד שלושה חודשים של שכר שקדם לשרות וגם הסברתי את המצב שהיה בינואר,

כי היתה תקופה שבינואר לקחנו שכר של חודשי יוני - אוגוסט והדבר הזה לא שיקף ואז בשעת המלחמה ועדת העבודה אישרה את התקנה הזאת כדי שנוכל לשלם פיצוי מסויים. הסברתי גם שהיה לנו כשלוך בשטח הזה כי ספק גדול היה אצלנו אם אמנם הכסף לתוספת יוקר לתקונים האלה אמנם הגיע לידי העובדים. היום אנחנו בודאות כמעט יכולים להגיד שחלק גדול מהכסף אמנם שולם אבל לא תמיד זה הגיע לידי העובדים ועל כן חברי המועצות...

הסברתי שהיום קרן ההשוואה למשל מקבל תביעה מחברה מסוימת לשלם תגמולי מלואים מחודש דצמבר והיום היא מגישה את התביעה והיום אנחנו כבר ביוני. המעביד לא לקח בחשבון את תוספת היוקר ובמקום 910 לירות או 920 שילם רק 900. אם פקיד התביעות מתקן את זה היום ושולח צ"ק על 920, והצ"ק הזה ודאי יצא בסוף יוני, העובד כבר מזמן איננו אצל המעביד והוא אומר שגם אילו היה רוצה לשלם אין לו אפשרות לשלם. ההוראה קיימת ואנחנו מתקנים את זה אבל ראינו שלא זה מה שרצינו לעשות כי רצינו לתקן לאנשים את התגמולים ולא הצלחנו בזה, מה עוד שהיו צריכים לפצל את זה, לא שלושה חודשי תוספת יוקר אלא במקרים מסוימים רק חצי חודש ובמקרים אחרים חודש ולא תמיד אפשר היה. ראינו שזה היה כשלוך לכל אורך החזית מבחינה זאת אם כי רצינו לעשות דבר גדול וטוב.

נשאלה שם השאלה כיצד נתקן את הדברים הללו, איך נפצה. הם הבינו את הנקודה הזאת ושאלו מה יהיה עם המינימום. כאן זה קיבל את ביטוי שהצמידו את זה ל-11 ג', כלומר אם חשולם תוספת יוקר באמצע השנה הרי המינימום, ה-55%, סוחב אחריו גם את ה-11 ג', אם כי גם ב-55% ישנה העלאה מסוימת. כאן הערתי וקיבלתי כאילו אישור של הועדה ש-11 ג' לא יוצמד לכל שכר אלא רק למינימומים של התגמול כי זה לא אפקטיבי לגבי זה שזה יגיע לידי העובד. זאת היתה אחת הנקודות. יתר השאלות נגעו לא לעקרון אלא יותר לטכניקה.

זאת אומרת שבזה שכללנו גם את 11 ג' אז הנחנו גם את דעתם

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

ד. בן חורין: בחלק מסויים, אם כי עלולים מחר לבוא ולשאול - אתה הבאת תיקון לגבי כל אלה שהם במינימום אבל מי שיש לו 1500 לירות לא תיקנת. הם אומרים שאם למשל בספטמבר תהיה העלאת תוספת יוקר אני אתן לו את החישוב של התגמול לפי אוגוסט, אז הוא אומר שבאוגוסט היה לו עוד השכר בלי תוספת היוקר ולמה שלא תשלם לו עוד 1500 פלוס תוספת היוקר אם חשולם? לאור הנסיון שהיה לנו מינואר אני אומר שזה לא מעשי, זה מתבטא בחלק קטן, ישנם עובדים זמניים ועובדים ארעיים ואתה לא יודע אם היה עובד...

אבל אם שניהם עובדים קבועים והולכים למלואים והם מקבלים

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

את החשולם שלהם דרך המעביד אז במשכורת הזאת לא כלולה תוספת היוקר במידה ושולמה עבור אותו החודש?

ד. בן-חורין: לא, הם משלמים להם את המשכורת אבל העובדים לפעמים מבקשים את החישוב לאו דווקא לפי המשכורת שלהם, הם אומרים - היו לנו שעות נוספות והיו לנו כל מיני הטבות בשלושת החודשים, תיקח את שלושת החדשים ותחלק את זה ותראה שיהיה לי ממוצע יותר גבוה. למה הם דורשים את זה?

כי הם יודעים שבחודשים מסוימים עבדו הרבה שעות נוספות והיו להם פרמיות והיו להם בונוסים והם רוצים לכלול הכל וכך להגיע לממוצע. נוסף לזה היתה גם דעה שצריכים לקחת בחשבון גם את תוספת היוקר שהייתה משלם כי בתוך זה מה שלקחת בחשבון איך תוספת יוקר.

מ. לוינ:

בשעתו היה קיים בחוק שמה שהאיש היה מקבל לולא שרת במלואים. באו דווקא העובדים, בעיקר מנמל אשדוד ואחרים, ואמרו - זה לא יתכן מצב כזה. אנחנו על ידי כך מפסידים את כל הפרמיות ואת כל התוספות כיון שכל הדברים שהם שנות נוספות זה לא דבר שבקבע אלא משתנה מיום ליום. רוב רובם של העובדים, לרובם שעות נוספות ופרמיות הפך להיות מוסד של קבע, חלק גדול של העובדים מקבלים והגענו לידי מסקנה שלטובת העובדים אנחנו עובדים לפסים של שלושת החודשים האחרונים וזה בא לשקף את זכר העבודה. יכול להיות שאדם מסוים על ידי תוספת היוקר באמצע החודש שהוא משרת, והיום תקופת השרות היא לא ארוכה יחסית ואפשר להגדיל בתקופות קריטיות את התגמול. גם בדמי פגיעה לא עשינו את זה, גם בדמי לידה לא עשינו את זה כך שהתקופה היא כה קצרה, האדמיניסטרציה כה כבדה ולהתחיל לבדוק תשלומים זה דבר קשה מאד.

הי"ר - ש. א. אלמוזלינו:

נאמר ששרת במלואים באוגוסט, באוגוסט ישלמו תוספת יוקר, הוא עבד אוגוסט יקבל ממוצע של שלושת החודשים שקדמו לאוגוסט, כלומר, מאי, יוני ויולי. הוא משרת חודשיים, אוגוסט וספטמבר, בספטמבר מה יתנו לו? יתנו לו יוני, יולי, אוגוסט. יוצא שבספטמבר הוא כן יקבל חלק מתוספת היוקר, שליש ממנה. נשאלת השאלה מדוע הם לא צריכים לקבל את תוספת היוקר אלה המשרתים במלואים? לא רק אלה שמקבלים מינימום, ישנם כאלה שתוספת היוקר יכולה להסתכם בשבילים 70-80 לירות נטו. מדוע אנחנו צריכים לשלול את זה מהם? אני חושבת שאין לנו כל זכות לשלול את תוספת היוקר מאותם העובדים שהולכים לשרת במלואים אשר עליהם זה לא יחול.

ד. בן-חורין:

האמת היא שאנחנו למעשה מושפעים יותר מן הנסיון מאשר מן השאלה העקרונית. בקרן ההשוואה היתה עשרות שנים קונצפציה, לא תמיד היה לפי שלושה חודשים, היתה קונצפציה לשלם תגמולי מלואים לפי השכר שהיה מקבל העובד אלולא יצא למלואים והמשיך לעבוד.

א. מואל:

כל ההסכמים שהיו היו מקובלים עד לפני שנתיים-שלוש. תוספת יוקר אף פעם לא עברה 3-4% מכסימום. הממוצע הזה נבלע ואיש לא הרגיש בזה. אבל בשנתיים האחרונות תוספת היוקר מסתכמת בששה חודשים בעשרים אחוז ובשנה 30-35% אז כאן באמת זה בולט. כאן צריכה להיות רביזיה.

ד. בן-חורין:

אני יכול להגיד שהיו עשרות שנים והיתה קונצפציה שחשוב התגמול היה מבוסס לפי הגישה שיש לשלם תגמולים לפי השכר שהיה מקבל האדם אילולא היה הולך אלא היה ממשיך לעבוד. הקונצפציה הזאת לא עמדה במבחן המציאות כי זה הביא את העובד כלפי מעבדו וגם כלפי הקרן למצב של מקוח. הוא אומר שהוא היה מרוויח הרבה יותר ממה ששולם. הדבר הזה שונה ואמרו שהקונצפציה הזאת נופלת והולכים לקונצפציה חדשה. הקונצפציה אחרת היתה

שתמיד ניקח את השכר שהיה לאדם ערב צאתו למלואים. אם הייתי היום רואה שמבחינה מעשית אנחנו יכולים לאדם שיוצא ל-15 ימים, ל-30 יום, אפשר היה לאדם כזה לתת את תוספת היוקר שאנחנו מדברים עליה ודאי שהייתי שמח אילו אפשר היה. היום אני יותר חכם רק מהנסיון שרכשתי וראיתי שזה כמעט בלתי אפשרי שיעשה בצורה הוגנת וטובה. ההוראה צריכה להיות בצורה כזאת שאם תוספת היוקר ניתנת, לדוגמה, בספטמבר, אז אם בספטמבר יש תוספת יוקר של 60 לירות ואם אני לוקח את השכר של חודש אוגוסט ויולי ויוני אז אני צריך לקחת 60×3 לירות ולצרף את השכר ולחלק ל-90. אם העובד יצא באוקטובר אז אני צריך לקחת פעמיים 60 לירות ואם הוא יצא בנובמבר אז פעם אחת ואם הוא יצא בדצמבר אני כבר לא צריך לקחת בכלל ובדצמבר אני כבר צפוי לתוספת יוקר חדשה ויתחיל הספור מחדש וזה כמעט לא ניתן לעשות.

ל. דיציאן:
יכולים להגיד בצורה פשוטה מאד השכר הממוצע שהוא קיבל בשלושת החודשים האחרונים בתנאי שאם יש תוספת יוקר זה מתווסף וזה ברור כשמס, מה כאן כל כך קשה? אדם קיבל באפריל-יוני בממוצע 1500 לירות ועכשיו הוא צריך לקבל תוספת יוקר של 150 לירות. למה שהוא יפסיד את ה-150 לירות?

ד. בן-חורין:
אבל זה לא תמיד יוצא בהתחלת תוספת היוקר. זה יכול להיות באמצע. אחת לקחת לא את ינואר-מרץ אלא פברואר ואילך

ל. דיציאן:
תן לו מחצית אבל אל תגזול ממנו את תוספת היוקר כולה.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
מה שצודק צודק, את תוספת היוקר צריך לתת לכולם. פי שיש לו מינימום ומי שיש לו בין המינימום למכסימום. תחגברו על הבעיה רבותי. זה לא צודק לבוא ולהגיד לאדם שמאחר ובאותו חודש ששילמו תוספת יוקר אתה שירחת במלואים אני מעניש אותך ואתה לא תקבל תוספת יוקר. איך אפשר דבר כזה?

ד. בן-חורין:
טוב, אז אפשר להגיד שאולי לגבי המינימום נשאר את זה וכאן לכתוב להלן הפיצוי, ואחר כך להוסיף בכל מקום שעל כל תגמול יצורף גם פיצוי בשיעור... בהגדרה של מינימום התגמול וכל מה שאני אומר זה מה שנקרא בכפיפות למשרד המשפטים, אז 55% מהשכר הממוצע בצורף פיצוי בשיעור כאמור בסעיף 11 ג' לחוק הביטוח (להלן הפיצוי). בסעיף 5 - לא יעלה על המכסימום כולל הפיצוי, ואחרי 5 יבוא 5א - תגמול, בנוסף לתגמול ישולם הפיצוי כאמור... אנחנו נביא את זה, אם תסכימו, את הנוסח הסופי נביא ליו"ר ואם זה יראה בעינייה לפי אותם העקרונות אז נוכל לקדם את הנושא.

עכשיו אנחנו רוצים בסעיף 13 תקון פורמלי - במקום העלאה כאמור בסעיפים 5, 6, ו-7 יהיה 3, 5, 6, ו-7. אני רוצה להסביר כאן נקודה. אם כבר נגזרה הגזירה אז הייתי חושב כך -

י. ארידור:
אני חושב שצריך להיות סעיף 4 -

אם השר רשאי לשנות בתקנות את הסכומים הכחובים בסעיפים 2 ו-3, כלומר, תקון 3....

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
בסעיף 4 את 3 מחקנו ונשאר רק
ב-2, בתקון וגם במקום אחר.
3 מדבר על אלה הזכאים. אנחנו עכשיו מתקנים את הטעות בהדפסה וזה יהיה
3, 5, 6, 7.

ד. בן-חורין:
אדם יצא למלואים ב-1 לאפריל
וב-1 לאפריל יש תוספת יוקר של
100 לירות על השכר - אני מביא זאת כדוגמא - אני לוקח את שלושת חודשי
השכר שלו, ינואר, פברואר, מרץ, ושם אין תוספת יוקר ועושים את הממוצע
כפי שזה וצריכים לחלק ל-90 ולהוסיף לזה את תוספת היוקר. השיטה השניה
אומרת לקחת את שלושת חודשי השכר ולהוסיף לזה את תוספת היוקר ויחד עם
השכר לחלק ולקבל את הממוצע. אותו הדבר אם הוא יצא במאי, הוא לוקח
את פברואר, מרץ ואפריל ובמקרה זה יש להוסיף לו רק מאתיים לירות כי
באפריל כבר יש לו את השכר של ה-100 לירות ואם הוא יצא ביוני אני אומר
להוסיף רק 100 לירות. אם אני לוקח את השכר ואני אומר להוסיף לשכר
תוספת יוקר ולחלק ולקבל ממוצע זה יותר קל מאשר לבוא ולהגיד - תחלק
את השכר היסודי ל-90 ועכשיו חלך לחשב כמה זה תוספת יוקר על היום הזה
כשזה כולל חודש או חודש וחצי תוספת יוקר. אני מבקש להתחשב בנקודה
הזו שאני צריך להסביר אותה ל-50 אלף מעבידים. אני רוצה לשיכתב שחישוב
התגמול יתבסס על השכר שהיה לאדם ערב שירותו במלואים והיה והשכר הזה
איננו כולל את תוספת היוקר המשלמת בתקופת שירותו של האדם יווסף בשיעור
המתאים של תוספת היוקר אל השכר ותחלק ב-90.

ל. דיציאן:
מה שאנחנו רוצים הוא שהחיל לא
יפסיד את התוספת.

ד. בן-חורין:
התוצאה היא אותה התוצאה רק הרבה
יותר קל לעבוד ולתת הנחיות
למעבידים כך.

ל. דיציאן:
זה לא שאלה של הנחיות, השאלה
היא מה האיש צריך לקבל. ברגע
שזה כבר נכלל בתשתית אז אין כל הצדקה לתת את זה פעם נוספת.

ד. בן-חורין:
אני מציע כך - אם אדם יוצא
למלואים במאי ולקחה לו כבר את
אפריל ואת מרץ ואת פברואר ואפריל כבר כולל תוספת יוקר אז תוסיף
פעמיים תוספת יוקר ואז תחלק ותקבל את זה מה שצריך. מוכרחים את זה
להשאיר בתקנות

מ. לוי:
חישוב הפיצוי יקבע בתקנות.

א. מויאל:
אני מאד חושש שנסתבך. אני חייב
לחזור למה שאמרתי לפני זה ואני
אסביר את זה. בדרך כלל תוספת היוקר שולמה בשנים האחרונות אחת לשנה,
ב-1 לינואר ושולמה בשעורים לפי הסכם עד לסכום של 3%. אז הבעיה מתעכבת

בחוק מפני שכל הזמן היא היתה מכוסה והבעיה עלתה אם איש המלוואים יצא בחודש ינואר או פברואר, כלומר, היתה חד-פעמית. עכשיו אנחנו הולכים להתאים חוק לתקופה שהיא לכל הדעות לא רגילה, לא בריאה ולא צריכה להיות. זו לא תקופה שצריכים להתבסס עליה על מנת לחוקק חוקים. זאת תקופה שכולנו רוצים לראותה חולפת. מה אני מציע? אני מציע שלתקופה הזאת, כלומר, שנה-שנתיים, תהיינה תקנות ולא לפגוע בחוק מפני שבחוק אנחנו נסתכך. עוד חצי שנה המצב ישתנה ויפנו שוב לוועדת עבודה והדברים יסתבכו יותר. עכשיו נוציא תקנת שעה וכשהתנאים ישתנו החוק ישאר קיים.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
הרי הפיצוי אינו כולל רק תוספת יוקר. ההגדרה לפיצוי אינה רק

לתוספת יוקר, כל פיצוי שניתן גם על פי הסכמים בין הארגון היציב של העובדים לבין הממשלה או כל גורם אחר. הדברים הללו קיימים כבר מ-1964, כך שזו כבר לא הוראת שעה ח"כ מויאל, התופעה הזאת חוזרת וקיימת ולא תסתיים תוך שנה-שנתיים. לי לא משנה אם זה תקנות או לא תקנות, בשבילי חשוב שהדבר ימצא את ביטויו.

י. כפלבי:
נדמה לי ש-10 א" לפי ניסוחו היום
אם יוגשו תקנות הוא יענה כיון

שפה הוא לא מוגבל בזמן.

ל. דיציאן:
זה לא מתקבל על הדעת לסמוך על
10 א" .

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
פה אין שום צורך בהתייעצות עם שר האוצר או שר העבודה, אנחנו מתליימים

על דבר כזה וכזה ואני לא יודעת בשביל מה צריך עוד פעם בתקנות ונדון שוב בנושא, תמצאו את הנוסחה המתאימה לזה. אם צריך אפשר גם לוותר על סעיף מסוים. אני הייתי מחייבת שזה יהיה בחוק ולא בתקנות. הועדה איננה בדעה שצריך לקבל פעמיים תשלום תוספת יוקר אבל היא לא בדעה שיגזלו ממנו תוספת יוקר. תמצאו את הנוסחה שלא תגזול ממנו ולא תיתן לו יותר ממה שמגיע לו.

מ. לויין:
עכשיו אנחנו מגיעים לסעיף 14.
פה יש לנו גם כן בקשה קטנה.

י. כפלבי:
פה רצייתי להוסיף, אם אנחנו נוסיף
5 א" אז נצטרך לקבל גם חקון

ב-13 א" .

מ. לויין:
עכשיו אני פונה לסעיף 14. זהו
סעיף שמקנה סמכות... הוא מתייחס
לסעיף 11 בחוק העיקרי. יש לנו חקון אחד, במקום 7 ו-8 נעשה סעיף 7.

אך ישנה כאן עוד נקודה. היות ואנחנו החלנו כאן את ההצמדה או השינויים הנובעים מ-11 ג' הגיעו לידי מסקנה שיכול להיות שברי מספרים כיון שלם שער ההעלאה של תוספת היוקר הסכום שיתקבל יכול לצאת לפעמים פסיק אגזה סכום מסוים, אז אנחנו מבקשים לאפשר לשר העבודה לקבוע בתקנות כללי עגול, מה שיש בבטוח לאומי לאורך כל החזית, עגול אנחנו עושים תמיד למעלה. כיון שאחרת זו מגבלה שלא משאירה לנו שטח מחיה. לפעמים 8% יכולים ליצור מספר בלתי רציונאלי לגמרי בדרכי החישוב אז אנחנו מציעים שתהיה טכניקה שנוכל לעגל את זה. היום אין לנו סמכות כזאת ופה אנו מבקשים להוסיף בסוף - תן כללי עגול או משהו דומה לזה, וכך הוראות בדבר עגול תגמול.

היו"ר - ש. א. אלמולזינו:

התוספת מתקבלת.

מ. לוי:

עכשיו סעיף 15 בנוסח הקיים בפעם הקודמת הבאתי זאת. אנחנו רוצים להוסיף עוד פריט מסוים, פה אנחנו מציעים שסעיף קטן ו' יסומן ז'. ובכן כך, מה אנחנו מציעים? היות ואנחנו קבענו כעת שמינימום התגמול יחול גם לגבי עובדים שכירים ויש מספר לא מבוטל של עובדים שכירים שהשכר הריאלי שלהם הוא יותר נמוך ממינימום התגמול, בין שהם נתונים בתנאים בלתי אנושיים של עבודה ובין שהם עובדים עבודה חלקית ומסיבות אחרות, צד אחד של התגמול אנחנו רואים את זה כחובה צבורית לאומית מכל הבחינות. מאידך, אנחנו לא רוצים להטיל על המעסיקים חובת חלום מעבר ומעל למה שהם חייבים לפי השכר הריאלי של דמי בטוח ותשלומים מקרן השוואה. משום זה אנחנו מציעים זאת אחרת היות ונאמר שתגמול דינו כשכר, אילו היינו משאירים את המצב הקיים המעביד היה משלם לפי התגמול שהוא שכר שדינו לכל דבר כשכר. משום זה אנחנו מביאים כאן הוראה מפורשת וכותבים - דמי בטוח המשתלמים לפי חוק הבטוח בתשלום המעביד לקרן השוואה בעד תקופת שרותו של עובד במלואים יחושבו לפי שכר העבודה הרגיל של העובד כפול מספר ימי שרותו. כאן מדובר תגמול מינימום, אף אם סכום זה נמוך מהסכום המחקל מחשוב על פי מינימום התגמול.

היו"ר - ש. א. אלמולזינו:

זאת אומרת שהמעביד ישלם דמי בטוח לפי השכר אבל השכיר יקבל את התגמול על פי המינימום שאנחנו קבענו אותו. זה לא פגע בשכבות שצריך להגן עליהן אלא בשכבות החזקות אשר שם המעביד שילם את כל הבטוח הלאומי והם לא נשאו בשום דבר ולא מדובר על אלה שיש להם למטה משכר המינימום, להם המעביד לא ישלם את הבטוח הלאומי. איפה שאני צריכה להגן אני באמת מגינה.

מ. לוי:

עניין המינימום שקבענו גם לגבי שכירים ועצמאיים זה היה על חשבון המוסד כיוון שקודם לגבי עצמאיים זה היה חמריץ לדווח על הכנסה יותר גבוהה. בכל אופן הגענו למסקנה כאמור לעיל.

חקון נוסף שאנחנו מציעים בסעיף 16 המתייחס לסעיף 22 ג'. מה אומר היום סעיף 22 ג'? אדם שסעיף 3 ו' חל עליו ישלם לפי השעור שנקבע כמינימום התגמול. 3 ו' 5 בחוק המקורי מהייחס לעובד בחופשה ללא תשלום. היום אדם זה חייב במינימום תגמול והיות ואנחנו מגדילים כעת את מינימום התגמול אז יוצא שאדם בחופשה ללא תשלום אפילו השיעור של קרן השוואה יהיה שיעור די גבוה, בעיקר עקרת בית, אשה נשואה שעובדת ומקבלת חופשה, כי פה הבאנו בחשבון: ראשית נמוק זה ושנית בבטוח לאומי החשלום בעד חופשה ללא תשלום הוא יותר נמוך. זה גם מקשה מבחינת דרכי הגבייה. בעד החודשיים הראשונים המעביד משלם זאת על חשבון העובד כיוון שהוא רשאי לשפות מכל מה שמגיע ממנו לעובד. אחר כך העובד משלם לפי מינימום. מינימום של בטוח לאומי כיום זה 20 לירות לשנה, מ-480 לירות. בבטוח לאומי היות ואנחנו משלמים, שם זה בא אך ורק כדי להמשיך ברצף הזכויות של העובד. זה יותר מצב פאסיבי ואנחנו לוקחים סכום סמלי ביותר כדי להבטיח את הבטוח.

בקרן השוואה זה לא מדובר בעצם על תשלום סימלי כיוון שהאדם עובד בחופשה ללא תשלום שיוצא לשרת במלואים מקבל מינימום התגמול שיכול כיום להסתכם ב-850 לירות. אנחנו כאן

הגענו למסקנה שהיום התשלום על ידי הגדלת המינמום של התגמול יחכך שזה יפיל מעמסה די גדולה וכבדה על צבור עובדים בחופשה ללא תשלום, וחלק מהם זה גם כאלה שאף פעם לא משרחים במלואים כיון שזה התשלום שמשלם האדם בזמן שהוא בחופשה ללא תשלום. אנחנו מסכימים שזה יהיה נמוך כי אחרת לא היינו מציעים את התקון. אני אומר שממילא אשור ועדת העבודה זה הערובה הטובה ביותר.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
אני לא הייתי מציעה לכתוב עכשיו. אם זה יבוא אלינו לוועדת העבודה לאישור אז אנחנו נדבר על הסכום. כשנקבע אותו נקבע זאת כנמוך, אני לא מציעה לקבוע זאת בחוק.

י. ארידור:
ודאי שבחוק. זה מוכרח להיות נמוך יותר מפני שמדובר באנשים שלא משתכרים אז תשלום לפי מינימום תמיד יהיה גבוה. אף פעם לא יעשו את זה מעבר למינימום השכר. אם מתכוונים לנמוך יותר אז למה לא לכתוב מה שמתכוונים?

מ. לוי:
אצלנו זאת לא בעיה עקרונית, זה יכול להיות כן ויכול להיות אחרת. מבחינה אסתטית, באף מקום עוד לא נתקלתי בה בשעה שהכוונה היא מפורשת, כשהכוונה לעשות למטה אף פעם לא כתבו שיהיה נמוך יותר ומשום זה הכנסנו את ועדת העבודה.

י. ארידור:
אני מוכן שגם לא יהיה אשור ועדת העבודה. אני מציע שיהיה נמוך יותר. אם היה נמוך הגיוני לא לכתוב, כל מה שהשר יכול להציע זה שיהיה שיעור נמוך יותר. אינני יודע מה תאשר הועדה או לא, ראיתי הפתעות רבות גם בוועדת העבודה. כתבנו כבר גם במקרים אחרים.

ל. דיציאן:
סילחי לי, אדם שסעיף 3 ו 5 חל עליו ישלם לפי שיעור שנקבע כמינימום התגמול. אולם רשאי שר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת לקבוע שיעור אחר לתשלום. אז אם אנחנו באמת מתכוונים לשיעור נמוך יותר אז צריכים לכתוב את זה אחרת השר יכול גם לקבוע שהוא ישלם לא לפי מינימום התגמול.

י. ארידור:
אם מתכוונים שיהיה נמוך צריך שיהיה כתוב נמוך. הרי לא יעלה על הדעת שלגבי אנשים שהם בחופשה ללא תשלום יקבעו שיעור גבוה יותר. אני מציע שיהיה כתוב שיעור נמוך יותר לתשלום, תהיה הצבעה ואז נראה מה יוחלט.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
טוב, נקבל זאת כן, שיהיה כתוב שיעור נמוך יותר.

מ. לוי:
אם הנוסח יראה בעיניך לגבי הטכניקה אולי לא נביא את זה עוד פעם לוועדה.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
מה לגבי צבא קבע?

מ. לויין:
אני דברתי בעניין זה עם אדון גרינברג ועם אחרים והם אמרו לי שישנה הוראה מפורשת, הוראות המטכ"ל, שאדם תוך 60 או 80 או 90 יום אם הוא נקרא לשרת במלואים אחרי שחרורו הוא לא מקבל מקרן ההשוואה.

א. שריד:
על מנת שלא להשאיר אותו נופל בין הכסאות שאנחנו נשלם לו אבל אם הולכים ומתקנים לאנשי שרות החובה, מדוע לא יתקנו להם?

מ. לויין:
חלק הרי מקבלים אפילו יותר מ-2500 לפי המכסימום, ואם הוא יקרא הוא יקבל את ה-3000 או יותר. הצבא משלם, יש הוראות מטכ"ל. פה זו לא הבעיה בינינו ובין הצבא, הוא מקבל.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
כתוב - מי שהשתחרר משרות סדיר על פי חוק שרות בטחון והתחיל בשרות מלואים תוך 60 יום מיום שחרורו כאמור ולא זכאי לתגמול לפי הוראה אחרת בחוק זה.

א. שריד:
החוק אומר שאסור לקרוא לחייל לשרות בתנאים רציניים אלא כעבור בתנאי קבע. זה טוב שעושים תגמול בחוק אבל אז החייל לעומת המצב היום עלול לצאת מקופח. היום לחייל יש בטוח אבטלה של שנה אבל אז הוא חייב להיות רשום כדורש עבודה ושהוא לא קיבל את העבודה. אבל ישנה גם סיבה אחרת והיא שהחייל משתחרר והוא רוצה לנח קצת, חודש או חודשיים, ואחר כך כשקוראים לו למלואים אתה לא יכול לדרוש מהחייל שהוא ישא בנטל עצמי רב כל כך. אבל מבחינת הסכומים אני חושב שהוא יצא מקופח.

מ. לויין:
אתה רוצה שנבדוק את זה גם כן?
רוב החיילים יהנו, הרוב זה חיילים פשוטים.

א. שריד:
אם אנחנו קוראים לו לפני הששה חודשים אז אנחנו צריכים לתת לו היות ואין לו גמלה והוא מקבל לפי משכורת קבע, אם הוא לא זכאי לבטוח לאומי. המינימום של קבע זה לפי סמל והסמל יכול להגיע גם ל-1000 לירות אם הוא משרת ביחידת שדה וכדומה. לפי זה הוא יקבל היום 700 לירות. נכון שהחוק הזה בסדר אבל קודם היות והחוק הזה לא היה קיים אז אנחנו היינו מוכרחים לפצות את החייל באיזו שהיא צורה.

י. ארידור:
הרי כל העניין של תנאי חיילים בקבע זה לא עניין של חוק אלא של הוראות שלכם. אז אתם רשאים גם לקחת את החוק הזה ולהגיד - היות ואנחנו רואים אותו כתנאי קבע אנחנו משלימים.

א. שריד:
למה אנחנו עשינו את זה בהתאם לפקודת מטכ"ל? כי החוק לא ענה על זה.

מ. לויין:
אני חושש שהם לא ישלימו את זה, הם יגידו שיש הסדר ונמצא פתרון לבעיה. הוראות המטכ"ל מתייחסות לכל הזמן או רק לתקופה מוגדרת? האם רק לשעת חרום?

אולי נמחוק את זה פה?

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:

א. שריד:
אסור לך לקרוא לו תוך ששה חודשים משחרורו, ברגע שהסעיף הזה קיים אז יש פה סעיף בחוק שאחראי לך לשלם לו. היום מותר לקרוא לו גם מהיום למחר ברגע שיש אישור מראש אג"ם, אין בעיה, אבל אנחנו לא מדברים על תקופה כזאת. ההסדרים היו כי החוק לא ענה על זה ולכן זה צריך להיות בחוק.

י. ארידור:
גם היום ההסדרים לא כתובים, עד כמה שאני זוכר זה לא כתוב בשום פקודה ולכן גם קרן ההשוואה לא ידעה ולא כל הפונקציונרים בצבא ידעו על זה.

ז. כספי:
הוא קיבל את זה כי הוא השתחרר חודשיים קודם, לא הספיק עדיין לעבוד, לא הספיק לעבוד את שלושת החודשים שעליהם דובר קודם, זאת אומרת, למעשה כשהוא בא הוא קיבל רק את הצ'ק ששלחו לו הבייתה בתקופה הזאת ואז אנחנו השלמנו לו את המשכורת כפי שהיתה לו לפני שהשתחרר, אבל זה היה הסדר זמני וזה יפעל גם בעתיד אם יהיה צורך.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
את ההסדר של קבע אתם תשאירו אצלכם אבל אם את זה אתם רוצים למחוק

ל. דיציאן:
כל הסיפורים האלה מראים רצון טוב, מחר יכול להיות שינוי בהוראות הפנימיות ואז החייל הזה באמת יעמוד בפני כלום, יקבל 150 לירות. אז אני רוצה להסדיר את זה. הנוהג המקובל הוא שהאדם לא צריך לעמוד במצב יותר גרוע ממה שהיה עומד לוא לא היתה הוראת החוק אז אתם צריכים להתחשב בזה ולהשלים באיזו צורה שהיא. מצד שני קיימת הסכנה שהוא לא יקבל כלום.

היו"ר - ש. א. אלמוזלינו:
אם הם ימצאו לנכון הם ישלימו. אנחנו גמרנו את הדיונים, נשאר רק הנוסח של הסעיף המדבר על תשלום תוספת היוקר על הפיצוי. אתם תנסחו זאת ואנחנו לא נחזיר את זה לוועדה מחדש. אם מישהו ירצה לראות את הנוסח הוא יבקש זאת. אני מבקשת להכין גם לקריאה שניה ושלישית. תודה רבה.

הישיבה הסתיימה בשעה 15:00